

INTÉZMÉNYI AKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2008/2009

Második akkreditációs értékelés

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - ZSIDÓ EGYETEM

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT

2010.

I. AKKREDITÁCIÓS DÖNTÉS

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ – ZSIDÓ EGYETEM	2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT A Az egyetem akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással
--	--

Az akkreditációs döntés indoklása:

A felsőoktatásról szóló hatályos 2005. évi CXXXIX. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján az **ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - ZSIDÓ EGYETEM EGYETEMKÉNT AKKREDITÁLHATÓ**, mert teljesíti a MAB egyetemmel szemben támasztott akkreditációs követelményeit, azaz

- **Egy képzési területen (hittudományok), több szakon folytat alap-, valamint mesterképzést, továbbá hittudományok tudományterületen jogosult doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére (lásd IV. fejezet, Szakértékelések);**
- *Az egyetem jelene és múltja egyaránt a legnagyobb elismerést és tiszteletet váltja ki mindenikből, aki munkájukat figyelemmel kíséri. Az egyetem jogelődje az Országos Rabbiképző Intézet, amely 2000-ben nyerte el az egyetemi rangot. Az azóta eltelt időben hatalmas erőfeszítéseket tettek azért, hogy a vészorszak okozta veszteségeket pótolják, és hogy az Országos Rabbiképző Intézet képzési és tudományos munkáját valóban egyetemi színvonalra emeljék. A nagyszerű eredmények ellenére azonban még nem sikerült – nem sikerülhetett – teljesíteni azokat a minimumkövetelményeket, amelyeket a MAB a felsőoktatási intézmények számára előír: a hiányosságok elsősorban a minősített „teljes állású” oktatók tekintetében jelentkeznek. Az egyetem Zsidó Vallástudományi Doktori Iskoláját a MAB 2002-ben akkreditálta, így azóta nyílik lehetőségük arra, hogy saját doktori képzést folytassanak, és így kineveljék a felsőoktatási intézményektől elvárható tudományos háttérrel rendelkező oktató gárdát. Ezt mutatja az is, hogy a fiatal oktatók közül többen jelenleg végzik doktori tanulmányaikat. Bízni lehet ezért abban, hogy néhány éven belül már rendelkezésre áll az az oktatói kar, amely mindenben megfelel a MAB előírásainak.*

Az önértékelések és az LB látogatása után küldött kiegészítések és pótlások birtokában az ad hoc kollégium javaslatára megadható a teljes időre szóló akkreditáció, a négy év után beiktatott monitor eljárással. Az akkor elkészítendő intézményi önértékelés már bizonyára átgondoltabb, áttekinthetőbb szerkezetű és nyelvi szempontból is igényesebb olvasmány lesz.

II. MŰKÖDÉS- ÉS MINŐSÉGÉRTÉKELÉS

II.1 A szervezeti és a működési minőségértékelés

Az átadott anyagok és a helyszíni szemle alapján megállapítható, hogy az egyetemen megfelelő színvonalon folyik az „öztönös” minőségbiztosítás, ugyanakkor még nem alakult ki a korszerű, tudatos minőségbiztosítás.

Az egyetem viszonylag kis hallgatói és oktatói létszámából következően a minőségbiztosítási rendszer áttekinthetőbb és átláthatóbb, így a nagy egyetemekkel ellentétben itt nem szükséges a minőségbiztosítási rendszerben annyi formai, bürokratikus elemet alkalmazni, feltéve, hogy a légkör őszinte, nyílt. Ezért is sikeresen működik az „öztönös” minőségbiztosítás.

Ami a korszerű, tudatos minőségbiztosítást illeti, az intézmény furcsa kettősséget mutat. A helyszínen megkapott „Minőségbiztosítási Szabályzat” kitűnő, korszerű, példamutató szakmai

anyag, ugyanakkor ennek tényleges alkalmazása nem jelenik meg egyik írott anyagban sem, a Minőségügyi Bizottság működésének eredményességéről a helyszíni szemlén sem kaptunk információt.

Az egyetemen tehát megfelelő színvonalon folyik az „ösztönös” minőségbiztosítás, és a tudatos minőségbiztosításhoz magas színvonalú szabályzat áll rendelkezésre, azonban a tudatos minőségbiztosítás még nem alakult ki, az ESG ajánlások elve még nem épült be az Egyetem minőségbiztosítási szemléletébe.

II. 2 A minőségbiztosítás és -fejlesztés értékelése

Az ESG ajánlások teljesüléséről az egyetem minőségbiztosítási tevékenységeivel kapcsolatban az alábbiak állapíthatók meg:

- Az egyetem céljaiban és működésében megjelenik ugyan a minőség, azonban ennek tudatosabb megjelenítése lenne szükséges.
- A képzési folyamatok minőség-szempon্তু szabályozottsága és felügyelete megfelelőnek látszik, azonban ezeket a minőség szabályozása szempontjából tudatosabbá kellene tenni..
- Gondosan méri a hallgatók teljesítményét, azonban nincs tudatos tevékenység a mérések objektivitásának az igazolására.
- Az egyetem kihasználja az adottságait és a hazai lehetőségeket az oktatógárda minőségének a biztosítása érdekében, azonban nem alakult ki az oktatói tevékenységek minőségének és a teljesítményének a mérési rendszere.
- Közvetlenül, minden lehetséges területen támogatják a hallgatók tanulását.
- Működik információs rendszer és az egyetem méretéből adódóan eredendően is viszonylag jól áttekinthető a képzési folyamatok szabályozása, azonban mégis törekedni kell a képzési folyamatok minőségszabályozását segítő információs rendszer kialakítására.
- Az egyetem megfelelően biztosítja a közvélemény megfelelő tájékoztatását.

Összefoglalva megállapítható, hogy az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem működésében jól érzékelhető a lelkiismeretes munkából adódó „ösztönös” minőségbiztosítás, azonban célszerű lenne az ESG elvein alapuló korszerű minőségbiztosítási rendszert kiépíteni.

Ezért célszerű lenne:

1. pontosan megfogalmazni az Egyetem küldetését és minőségpolitikáját;
2. komolyan megismerni és elsajátítani a korszerű minőségbiztosítás alapelveit, módszereit és modelljeit, és ezek alapján kialakítani az egyetem saját minőségbiztosítási rendszerét, figyelembe véve az ESG ajánlásait;
3. az informatikai rendszeren alapuló minőségbiztosítási rendszer kidolgozása, bevezetése és alkalmazása.

III. MEGÁLLAPÍTÁSOK és AJÁNLÁSOK AZ INTÉZMÉNY SZÁMÁRA

III. 1. Szervezeti és működési értékelés

1. Az egyetem szervezeti felépítése az organogram tanúsága szerint jól átgondolt, a hatékony működést szolgálja. Jó az oktatási struktúra felépítése is: a képzés egymásra épülő szinteken folyik: alap- (BA), mester- (MA), osztatlan mester (MA rabbi)képzés, szakirányú továbbképzés és doktori képzés. Az intézmény kis méretei lehetővé teszik a többszörös átjárhatóságot a különböző képzések között, mind az oktatók, mind az oktatott tárgyak tekintetében.
2. A képzés szinte mindent lefed, ami a hazai zsidóság életéhez ma hozzátartozik: hitélet a zsinagógai közösségekben, tanítás, diakónia, szociális munka, média, társadalmi szerepvállalás stb.
3. A hallgatók igen motiváltak az intézmény iránt. A viszonylag kis létszámból is adódóan egymással szoros kapcsolatot tartanak fenn. Nem kérdéses, hogy szeretnek az

intézménybe járni, jó kapcsolatban vannak egymással. Nemcsak zsidó vallású hallgatók vesznek részt a képzésben. Az intézménynek ez a nyitottsága példamutató.

4. Az Egyetemen nyújtott, a zsidó hitélethez szorosan kapcsolódó képzések más közép-európai egyetemen nem hozzáférhetőek.
5. A hallgatók elégedettsége a képzéssel kapcsolatban kimutatható.

III. 2. Minőségbiztosítási, minőségfejlesztési javaslatok

1. Az egyetem mérete miatt a képzés személyi feltételei nem minden esetben bizonyulnak elegendőnek. Az oktatói létszámban jelentkező szűk keresztmetszetből adódó nehézségeken az ott dolgozó tanárok odaadó munkával igyekeznek enyhíteni.
2. Kiemelt feladat az egyetem oktatói karának megerősítése, mind a teljes munkaidejű oktatók, mind a minősítettség tekintetében. A szakfelelősöknek a MAB elvárások szerint tudományos fokozattal rendelkező, teljes munkaidejű egyetemi tanárnak vagy docensnek kell lenniük. A jelenlegi nyolc szakfelelős közül hárman nem felelnek meg ennek a követelménynek. Remélhető, hogy ketten hamarosan megszerzik PhD fokozatukat, s megkaphatják a docensi címet.
3. A tudományos fokozattal rendelkező oktatók arányán úgy próbálnak javítani, hogy növelik azon oktatók számát, akik az egyetemen szerezték doktori fokozatukat, ellensúlyként a külföldön szerettekkel szemben. Ez formai szempontból ugyan megfelelő, de az intézmény elszigetelődésének veszélyét hordozza magában.
4. A tantárgyfelelősök esetében is követelmény a tudományos fokozat, a foglalkoztatás tekintetében pedig a teljes munkaidőben (AT) vagy nem teljes munkaidőben (AE) való foglalkoztatottság. E tekintetben javasolt az intézmény egész képzési rendszerének áttekintése, a követelményekhez való hozzáigazítása. Fontos, hogy a kimutatások az oktatók tekintetében valós adatokra épüljenek.
5. Az oktatók bizonyára minden tekintetben kiválóan végzik munkájukat, magas színvonalú előadásaikról az LB is személyes tapasztalatokat szerezhettek az intézménylátogatás során. Az oktatók munkájáról azonban – az intézményi beszámoló szerint – „felmérés mindeddig nem készült”. A jövőben kívánatos volna mind a képzési, mind a tudományos kutatómunka rendszeres monitorozása erre a célra kidolgozott rendszerben.
6. Az egyetem külkapcsolatai megerősítésre szorulnak elsősorban az egyetem kis mérete és a judaisztika kutatás magyarországi alacsony intenzitása miatt. A külföldi mellett nagyobb együttműködés lenne elvárható a Magyarországon jelenlévő és magas idegen nyelvű publikációs aktivitással rendelkező CEU Jewish Studies, illetve az ELTE BTK Hebraisztika programjaival.
7. A könyvtár állománya közép-európai léptékben egyedülállónak mondható, a működéshez szükséges feltételeket nagy erőfeszítéssel teremtette elő az intézmény, a teljes feldolgozás és hozzáférhetővé tétel azonban még igen sok további anyagi és személyi befektetést kíván.
8. Az Egyetem áttért a Bologna-rendszerre, bevezette a kreditalapú képzést. Az akkreditációs önértékelésből azonban nem tűnik ki világosan, hogy az előírásoknak megfelelő-e a tantervi hálóban az óraszámok és a kreditek aránya. Az ad hoc kollégium azt javasolja, hogy az ehhez szükséges információ áttekinthetően álljon rendelkezésre.

IV. SZAKÉRTÉKELESEK

Hagyományos képzések

<p><i>judaisztika tanár</i> képzési szint: főiskolai (kifutó)</p> <p><i>liturgiátörténet előadó</i> képzési szint: főiskolai (kifutó)</p> <p><i>zsidó közösség szervező (szociális munkás)</i> képzési szint: főiskolai (kifutó)</p>	<p>2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p>A</p> <p>A szakok akkreditációja a képzések kifizetéséig hatályos.</p>
---	--

Osztatlan képzés

<p><i>rabbi</i></p> <p>képzési szint: osztatlan, egységes mesterképzés</p>	<p>2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p>A</p> <p>A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén – 2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
--	--

A szakon folyó képzés meghatározóan fontos a hazai zsidóság vallási és közösségi életének erősítése, újraélesztése szempontjából. A hallgatók létszáma alacsony, ez viszont lehetővé teszi a képzés hatékonyságának növelését, a hallgatók tutoriális személyes irányítását, ugyanakkor viszont komoly pénzügyi problémákat okoz. A tudományos fokozattal rendelkező oktatók száma mindössze 1/3-a az összes oktatók számának. Az oktatók jelentős része csupán óraadóként vesz részt a képzésben. Az egy szemeszterre jutó óra- és kreditterhelésről, az egész képzés óra- és kreditarányokról adatközlés hiányában nem lehetett képet alkotni, így véleményt alkotni sem. Ezen a szakon a külső kapcsolatok mind hazai, mind nemzetközi szinten biztosítottak az oktatók, sőt a hallgatók számára is.

Új típusú képzések

<p><i>judaisztika (2006-tól)</i> képzési szint: alapképzés</p>	<p>2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p>A</p> <p>A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén – 2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
---	--

A szak a kifutóban lévő „judaisztika tanár” szakot váltja fel: az utóbbira elsősorban olyanok jelentkeztek, akiknek a holocaust után eltelt több mint 60 év során nem volt lehetőségük elmélyedni a zsidó hitéletben. A 2006-07-es tanévben indított szakon több olyan jelentkező is található, aki valamely zsidó középiskolában érettségizett, s így rendelkezik bizonyos judaisztika alapképzettséggel. A szak hallgatóinak kis száma biztosíthatja a személyesebb oktató-hallgató kapcsolatot, a nagyszámú vendégoktatóknak köszönhetően azonban ez nehezen valósul meg.

rabbihelyettes (2006-tól) <i>képzési szint: alapképzés</i>	<p align="center">2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p align="center">A</p> <p align="center">A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén –</p> <p align="center">2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
--	--

A Bologna-rendszerhez igazodó, alapközzatú (BA) diplomával végzőű új típusú alapképzés kifejezetten segíti a magyarországi zsidóság vallási igényeinek könnyebb kielégítését, hiszen a hallgatók megfelelő tudással felvértezve, elkötelezetten állhatnak a hitközsségek szolgálatába. Képzésük kifejezetten gyakorlati irányultságú, főleg a vidéki kisközösségek hitéletét segíthetik munkájukkal. A kis hallgatói létszám közvetlenebbé, személyesebbé, intenzívebbé teheti az oktatást, fennállhat viszont a belterjesség veszélye. A tudományos fokozattal rendelkező oktatók száma nem felel meg a MAB minimumkövetelményeinek. Áttekinthető tantervi háló hiányában az óra- és kredit számokról, a tanterv egészéről nem lehet véleményt formálni. A hatékony gyakorlati képzést jól szolgálja a rendszeres kapcsolat a helyi zsinagógával, továbbá más közözzégekkel is.

zsidó felekezeti szociális munkás <i>(2006-tól)</i> <i>képzési szint: alapképzés</i>	<p align="center">2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p align="center">A</p> <p align="center">A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén –</p> <p align="center">2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
---	--

A képzés tekintettel van a hazai zsidóság sajátos problémáira: előregedés, a holokauszt máig élő traumájából adódó lelki problémák (félelmek stb.) A végzetek ebben a társadalmi közegben fognak szociális munkát végezni. A szakon 2006-07-ben indult az első évfolyam.

zsidó liturgika (2007-től) <i>képzési szint: alapképzés</i>	<p align="center">2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p align="center">A</p> <p align="center">A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén –</p> <p align="center">2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
---	--

A 2007-08-as tanévben indított alapképzési szak előzménye a vidéki hitközsségek életre keltése, a vallási élet kiteljesedése érdekében elindított előimádkozó képzés volt. A több mint száz évre visszatekintő OR-ZSE (elődjével, a Rabbiképző Intézettel) magas erkölcsisége biztosíték a képzési célnak teljes mértékben megfelelő szakmai műhelyre. A képzés kis létszámú, és speciális mivolta miatt nem is szükséges a létszám növelése. Mivel részidejű képzés formájában működik, kevés idő marad a héber nyelv elsajátítására. Fenntartására ugyanakkor nagy szükség van, hiszen az elmúlt 60 évben nem volt szervezett, államilag elismert végzettséget adó zsidó kántorképzés.

zsidó közözzégszervező (2006-tól) <i>képzési szint: alapképzés</i>	<p align="center">2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p align="center">A</p> <p align="center">A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén –</p> <p align="center">2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
--	--

A szakon a 2008-09-es tanévben végez az első évfolyam. A képzési célnak megfelelően a zsidó vallásban és kultúrában elmélyült ismereteket szerző hallgatók a szükséges pszichológiai, szervezési, stb. ismeretek birtokában képesek lesznek, egy közözzé, hitközsség, kisebb település kulturális életét megszervezni, abban „kovászként” működni.

<p>zsidó művelődéstörténet (2007-től) képzési szint: mesterképzés</p>	<p>2010/1/XII. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p>A</p> <p>A szak akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén –</p> <p>2017. december 31-ig hatályos, 4 év után beiktatott monitor eljárással</p>
---	---

A művelődéstörténet szak alacsony hallgatói létszámú képzés, 2007-ben indult. Egyedinek tekinthető abban a tekintetben, hogy együttesen tárgyalja a zsidóság és a világkultúra történetét, de abban is, hogy egymásra vetítve próbálja interpretálni a magyar kultúrát és a magyar-zsidó kultúrát. A minőségi oktatásra helyezi a hangsúlyt, a magas minőségű belső és vendég oktatók nagy száma száma hivatott ezt biztosítani. A szak tantárgyi tematikája igen változatos, a kitűzött célok megvalósítására alkalmas. A szak oktatói közreműködnek az MTA és az OR-ZSE közös kutatócsoportjában, a szak a doktori képzésre is előkészít.

I. Az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem képzései

Osztatlan képzés	<i>rabbi</i>
Új típusú képzések	
alapképzések:	<i>judaisztika</i> <i>rabbihelyettes</i> <i>zsidó felekezeti szociális munkás</i> <i>zsidó közösség-szervező</i> <i>zsidó liturgia</i>
mesterképzés:	<i>zsidó művelődéstörténet</i>

Hagyományos képzések:

judaisztika tanár (főiskolai, kifutó)
liturgiátörténet előadó (főiskolai, kifutó)
zsidó közösség-szervező (szociális munkás) (főiskolai, kifutó)

Doktori képzés:

Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola

II. A Látogató Bizottság tagjai:

LB elnök: Várszegi Asztrik	főapát, Főapáti Hivatal Pannonhalma
LB tagok: Fabiny Tamás	püspök, egyetemi tanár, MEE, Északi Egyházkerület
Hegedűs Pál	assistant professor, CEU
Karasszon István	egyetemi tanár (volt dékán), KRE
Lukács László	főiskolai tanár (volt rektor), SSZHF
Veress Gábor	egyetemi tanár, minőségbiztosítási szakértő, PE
Teleki László	hallgatói képviselő, HÖÖK

Az intézményi látogatás időpontja: **2009. március 26.**

Melléklet: Teleki László, a HÖOK ifjúságpolitikáért és jogi ügyekért felelős elnökségi tag beszámolója:

A MAGYAR FELSOÓKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG
(a továbbiakban: MAB) részére készített jelentés

BEVEZETŐ

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (a továbbiakban: HÖOK) hallgatói képviselői vizsgálati cselekményeik során a felsőoktatási intézmény hallgatói- vagy diákközösség életére közvetlenül és kötelező módon érvényes és hatályos jogszabályok és jogszabályi rendelkezések érvényesülését vizsgálják. A HÖOK képviselői mindazonáltal a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályokhoz és jogszabályi rendelkezésekhez képest tágabban értelmezik a felsőoktatás társadalomban betöltött hivatását. A HÖOK nem feltétlen és mindössze jogok merev érvényesülését helyezi célként előtérbe. A felsőoktatás a HÖOK képviselői szemében érték és műveltség átadására is alkalmas közeg és társadalmi alrendszer. A felsőoktatásnak a képzésen és kutatáson túl nevelnie is kell. A nevelés célja pedig kiművelt és felelős értelmiséget és a hazai és európai távlatokban döntéshozatalra képes állampolgárt képezni és nevelni –, összességében tehát a középosztály – azaz a fenntartható fejlődést szolgáló értékrend és mintacsokor átadására és átörökítésére alkalmas és képes társadalmi réteg – folyamatos újratermelése.

A HÖOK képviselői e célt is szem előtt tartva vizsgálják

- a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 39-40. §§, 46. §, 49-63. §§ és 70-78. §§, 125-126. §§,
- a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV. 5.) Kormányrendelet 23-24. §§ és 29. §,
- a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Kormányrendelet rendelkezéseinek érvényesülését a vizsgált felsőoktatási intézményekben.

A HÖOK képviselői vizsgálatuk során feltétlen figyelemmel vannak a helyi sajátosságokra és a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 51. § (1) bekezdés rendelkezésére.

A HÖOK képviselői Kovács Balázs hallgatói képviselő által 2006. március 4-i keltezéssel elkészített belső ajánlás szerint továbbá vizsgálják az alábbiakat:

- A hallgatók kapcsolata és viszonya az oktatókkal és alkalmazottakkal.
- Az oktatói munka hallgatói véleményezése – azaz OMHV – és a vizsgáztatási gyakorlat. Az oktatással és a képzés- és szakszerkezettel kapcsolatos hallgatói vélemény és tapasztalat. A tanulmányi és egyéb okból eredő lemorzsolódás.
- A sikeres tanulmányokhoz szükséges minőségi jegyzetekhez való hallgatói hozzáférés.
- Az infrastrukturális háttér. Az elektronikus tanulmányi rendszer – pl. NEPTUN vagy ETR.
- A hallgatói képviselet és a Hallgatói Önkormányzat testületei.

Az egyházi jogi személy által fenntartott és a hitélettel és a hitélettel együtt oktatott hittudománnyal összefüggő képzést folytató felsőoktatási intézmények újabb szint visznek a tágabban értelmezett fenti felsőoktatási képbe. A felsőoktatásról szóló 2005. CXXXIX. törvény 139. §-ban szabályozott egyházi felsőoktatási intézményeknek többelhivatásuk van. A vallási és értékrendbeli közösség életben tartását és folyamatos megújulását szolgálják. Az utóbbi szolgálat páratlan megtartó – osztársadalmi – hivatást ad a fent megjelölt a hitélettel és a hitélettel együtt oktatott hittudománnyal összefüggő képzést folytató egyházi felsőoktatási

intézmények kezébe. A hivatás kiemelkedő felelősséggel párosul. A HÖÖK képviselői tisztelettel adóznak és támogatásukról biztosítják az e csoportba tartozó egyes egyházi felsőoktatási intézményeket.

A felsőoktatásról szóló 2005. CXXXIX. törvény 139. § széles körben állapít meg a felsőoktatási törvény egyes rendelkezései alóli fontos kivételeket az egyházi fenntartású hit- és vallástudományi képzést folytató felsőoktatási intézmények esetében.

Az egyházi fenntartású hit- és vallástudományi képzést folytató felsőoktatási intézményekre és karokra általában és országosan, a MAB által 2009 tavaszán megvizsgált Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetemre is igaz, hogy

- a hallgatói- vagy diákközösség kis létszámú,
- a felsőoktatási intézményi közösséget áthatja és megerősíti a személyességen alapuló kapcsolati háló és kapcsolatrendszer és a közös gyökerek.
- A szoros összetartozást megerősíti a műveltségi és értékrendbeli, vallási és felekezeti közösség ereje és a közösség tagjainak öntudata és összetartozás-tudata.

A felsőoktatási intézmények és a felsőoktatási intézményekben folyó munka – és nem kizárólag az oktatás és a kutatás révén – hatással vannak időben és térben a széles társadalmi környezetre. **A felsőoktatási intézmény és a hallgatói közösség felelős a felsőoktatási intézménybe a jövőben belépő diákokért és felelős az ott sikerrel oklevelet és minősítést szerzett öregdiákokért.**

Az egyes felsőoktatási intézményekben a hallgatók közösségét megillető jogokról és a hallgatók közösségét megillető jogok gyakorlásáról az Ftv. 77. és 78. §§ rendelkeznek. Az Ftv. 77. (1) bekezdés szerint a felsőoktatási intézményekben a hallgatói érdekek képviseletére a felsőoktatási intézmény részeként hallgatói önkormányzat működik. A hallgatói önkormányzatnak minden hallgató tagja. A hallgatói önkormányzat tehát alulról szerveződő önkormányzati test. Az Ftv. 77. § (1) bekezdés szerint a hallgatói önkormányzat az Ftv.-ben meghatározott jogosítványait – azaz a hallgatók közösségét megillető jogokat – akkor gyakorolhatja, ha (1.) megválasztotta tisztségviselőit, és (2.) jóváhagyta az alapszabályát.

Az Ftv. szabadságot és függetlenséget biztosít a hallgatói önkormányzat szervezeti és működési kereteinek a felsőoktatási intézményen belüli kialakítását illetően. A HÖÖK képviselői a felsőoktatási intézmény hagyományait és a fenti szabadságot és függetlenséget tiszteletben tartják. **A vizsgált egyetemen a HÖK törvényes keretek között működik.**

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (az első fejezet alatt a továbbiakban: egyetem)

Az egyetem honlapja: <http://www.or-zse.hu>

I. A hallgatók hozzáférési jogait közvetlenül szabályozó egyetemi szabályozók. Az egyetem-szervezet és a hallgatói részvételi jogok.

1. **Tanulmányi-, Fegyelmi- és Vizsgaszabályzat** (az első fejezet alatt a továbbiakban: TFVSZ). A TFVSZ hatályos 2005. június 15-től visszavonásig.¹ A honlapon szereplő szöveg nem tartalmaz a visszavonásról záradékot.

A preambulumban hivatkozott felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényt felváltotta a felsőoktatásról szóló új 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ftv.). Az Ftv. hallgatók javára szóló korábról eltérő új szabályozás a felmenő rendszer követelményétől függetlenül érvényesül.

- 1. § (2) bekezdéssel szemben az Ftv. 39. § (4) bekezdés második mondata szerint a hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. Az Ftv. 40. § (3) bekezdés szerint a hallgatói jogviszony fennállása alatt újabb beiratkozásra nincs szükség. A hallgató a továbbiakban bejelenti, hogy folytatja-e a tanulmányait, vagy az adott képzési időszakban hallgatói jogviszonyát szünetelteti.
- 1. § (5) bekezdés pontatlan. Az Ftv. 76. § (1) bekezdés d) pontja pontos meghatározást ad: <első záróvizsga-időszak utolsó napján>. A KTVSZ azonos szabályozása már összhangban van az Ftv. vonatkozó rendelkezéseivel.
- A KTVSZ szabályozása összhangban van az Ftv. 76. § (1) bekezdés d) ponttal. 1. § (5) bekezdés e) ponttal szemben az Ftv. 76. § (3) bekezdés szerint azt, akinek megszűnt a hallgatói jogviszonya, törölni kell a hallgatói névsorból. A törlés tehát technikai jellegű és nem konstitutív aktus.
- 1. § (6) bekezdés a) és e) pont rendelkezései összhangban vannak az Ftv. 46. § (2) bekezdés d) pontjával. A 30 napos határidőt javaslom a TFVSZ-be foglalni. A TFVSZ-ben a hallgatói jogok felsorolása nem teljes. Javaslom a teljes hallgatói jogkatalógus vagy az Ftv. rendelkezésére való hivatkozás szerepeltetését.
- A fegyelmi eljárást szabályozó 2. § rendelkezései alapvetően összhangban vannak az Ftv. 70-72. §§ és 73. § rendelkezéseivel. A TFVSZ rendelkezései között hiányzik az Ftv. 70. § (2) bekezdés b) pont szerinti szigorú megrovás a fegyelmi büntetési nemek felsorolásából. A hallgató tanulmányok folytatásától eltiltás legfeljebb két félév lehet az Ftv. 70. § (2) bekezdés d) pont és (3) bekezdés második mondat második fele szerint. Az elévülési idő a TFVSZ rendelkezéseiben túl szigorú. Az Ftv. 70. § (4) bekezdés szerint nem lehet fegyelmi eljárást indítani, ha a fegyelmi vétségéről való tudomásszerzés óta egy hónap, ill. a vétség elkövetése óta 3 hónap már eltelt. A 2. § (6) bekezdés nem szabályozza egyértelműen a fegyelmi bizottság összetételét. Az Ftv. 71. § (2) bekezdés szerint a fegyelmi bizottság tagjainak legalább egyharmada hallgató. Az Ftv. 73. § (6) bekezdés harmadik mondata szerint, ha a hallgató, ill. meghatalmazottja ismételt, szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a bizottság ülésén, akkor a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni. A felsőoktatási intézménynek legalább két alkalommal értesítenie kell az érintett hallgatót vagy a hallgató meghatalmazottját a személyes meghallgatásról. A KTVSZ szabályozása is ellentétes az Ftv. 73. § (6) bekezdés fent idézett rendelkezésével. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény nem hatályos jogszabály. Az új jogszabály a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény. A törvényi hivatkozás cseréjét javaslom.
- A 3. § pontosan szabályozza az egyes egyetemi szervek tanulmányi és oktatási ügyekben gyakorolt hatáskörét. A rendelkezés tiszteletben tartja a szubszidiaritás és tanszéki és szervezeti autonómia elveit és követelményeit.
- A 4. § rendelkezik a hallgatói képviselőről és választásokról.

¹ Elérhető: <http://www.or-zse.hu/tan-vizsgszab2005.htm> (hatályba léptető rendelkezést nem tartalmaz).

- A 5. § és 7. § igazodik az Ftv. 46. § (2) bekezdés c) pont, (3) bekezdés e) pont és (7) bekezdés a) pont rendelkezéseihez. A félév időbeosztását illetően javaslattételi jogot biztosít a Hallgatói Önkormányzatnak az 5. § (3) bekezdés.
- A TFVSZ rendelkezései között több helyen – pl. 22. § (1) bekezdésben – szerepel a leckekönyv okirati jellegét megállapító rendelkezés. Az Ftv. 57. § (4) bekezdés második mondata szerint a leckekönyv közokirat. A hamisítása közokirat-hamisítás: bűncselekmény és büntett.
- A 1. § (5) bekezdés c) pont és 25. § (4) bekezdés szerint az egyetem valamennyi felsőoktatási intézmény valamennyi képzéséből kizárhatja a hallgatót fegyelmi határozatban. Az egyetem csak és kizárólag saját képzése tekintetében alkalmazhat kizárását. Más felsőoktatási intézményre nem terjedhet ki a fegyelmi bizottság döntésének hatálya.

2. **Kreditrendszerű Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat** (az első fejezet alatt a fentiekben és a továbbiakban is: KTVSZ): A KTVSZ hatályos 2007. február 14-től. Jóváhagyta az Egyetemi Tanács 2007. február 14-én.² A KTVSZ szabályozása alapvetően összhangban van a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV. 5.) Kormányrendelet 23-24. §§ és 24. § (5) bekezdés rendelkezéseivel.

A KTVSZ preambulumban hivatkozott a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer bevezetéséről és az intézményi kreditrendszerek egységes nyilvántartásáról szóló 200/2000. (XI. 29.) Kormányrendeletet 2006-ban felváltotta az Ftv. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV. 5.) Kormányrendelet 23-25. §§ és 29. §. A jogszabályi hivatkozás cseréje javasolt.

- 2. § (4) bekezdés utolsó mondata ellentétes az Ftv. 126. § (1) bekezdéssel. A +10% kredit a költségtérítés befizetése esetén ingyenesen teljesíthető.
- 6. § (2) bekezdés ellentmondásos a bizottsági tagsághoz kötődő szavazati jogot illetően.
- A 6. § (5) bekezdés pontatlan: Az Ftv. 73. § (2) bekezdés második mondata szerint eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, ill. a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. Az Ftv. 73. § (6) bekezdés harmadik mondata szerint, ha a hallgató, ill. meghatalmazottja ismételt, szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a bizottság ülésén, akkor a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni. A felsőoktatási intézménynek legalább két alkalommal értesítenie kell az érintett hallgatót vagy a hallgató meghatalmazottját a személyes meghallgatásról.
- A felsőoktatás joga nem ismeri a tandíj fogalmát és intézményét. Javasolom törölni a 7. § (2) bekezdésben. A 11. § szabályozható: A képzési hozzájárulás – azaz taníj vagy FER – intézményét létrehozó Ftv. 125/A. §-t a 2008. márc. 9-i országos ügydöntő népszavazásokon hozott döntések végrehajtásáról 2008. évi IX. törvény hatályon kívül helyezte.
- A beiratkozás és a bejelentkezés eljárási cselekmény. Az adott eljárási cselekményhez más-más joghatás fűződik.³ A két eljárási cselekmény fogalmát következetesen javaslom használni.
- A KTVSZ esetében is javaslom a teljes hallgatói jogkatalógus vagy az Ftv. rendelkezésére való hivatkozás szerepeltetését.
- 7. § (12) bekezdés a) pont alatt szerepel a méltányosság intézményére való hivatkozás. A KTVSZ mégsem szabályozza a méltányosság intézményét.
- 15. § (11) bekezdés ellentétes az Ftv. 125. § (1) bekezdés a) ponttal.⁴

² Elérhető: <http://www.or-zse.hu/kreditestanvizsgaszab-2007.htm>.

³ Ld.: Ftv. 39. § (4) bekezdés második mondat és 40. § (3) bekezdés második mondat.

⁴ „125. § (1) Az államilag támogatott képzés keretében a hallgató által igénybe vehető szolgáltatások a következők: a) (...) vizsgák egy alkalommal történő megismétlése (...).

- A 17. § (3) bekezdésben javaslom a „legalább” kifejezést a „több mint” kifejezésre kicserélni.
 - Az oklevél tartalmára vonatkozó pontos szabályokat tartalmaz az Ftv. 62. § (5) bekezdés. Javaslom ennek figyelembevételével módosítani a 23. § (4) bekezdést.
 - A 7. § (12) bekezdésben és a 26. § (22) bekezdésben egyetemi szinten szabályozott korlátozott hallgatói jogviszony jogi értelemben aktív státusz. A KTVSZ ennek megfelelően szabályozza a korlátozott hallgatói jogviszony intézményét.
3. **A jogorvoslati eljárás szabályai:** A belső szabályozó hatályos 2003. december 17-től visszavonásig.⁵ A szabályzatot javaslom a zsidó vallás etikai normáira való hivatkozás megőrzése mellett a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 73-75. §§ és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. CXL. törvény rendelkezései szerint módosítani.
4. **A költségterítési, a szolgáltatási és az egyéb díjak:** A belső szabályozó hatályos 2007. október 17-től. A belső szabályozót a Rektori Tanács hagyta jóvá 2007. október 17-én.⁶ Fontos biztosítékot tartalmaz „a tanulmányok második és további éveiben a megemelt költségterítés összege legfeljebb az előző tanévben megállapított költségterítésnek a KSH által az előző tanévre vonatkozóan közzétett fogyasztói árindexnek megfelelően növelt összege lehet” rendelkezés.

Az egyetem Szervezeti- és Működési Szabályzata nem található meg a honlapon. Az egyetem Hallgatói Önkormányzata (az első fejezet alatt a továbbiakban: HÖK) honlapja: <http://www.orzsehok.atw.hu/>. HÖK honlapján megtalálhatók a HÖK tisztségviselői és a HÖK elérhetőségei. **A honlapon a dokumentumok között a HÖK Alapszabálya nem érhető el. Az ad hoc kollégium javasolja az egyetem belső szabályozóit és a HÖK Alapszabályát teljes körűen közzétenni az egyetem és a HÖK honlapján.**

II. A képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekről részletesen tájékoztat az intézményi önértékelés és a látogató bizottság jelentése.

A hallgatók és a hallgatói képviselők elismeréssel nyilatkoztak az egyetemi képzésről és a közösségről. Az általános légkört a személyesség és nyitottság hatja át. Külön kiemelendő az egyetem – zsidó műveltség és vallás terén – betöltött páratlan hivatásának jelentősége.

⁵ Elérhető: <http://www.or-zse.hu/jogorvoslati.htm>.

⁶ Elérhető: <http://www.or-zse.hu/dijak.htm>.

A szociális ösztöndíj igényléséhez szükséges formanyomtatvány az egyetem Hallgatói Önkormányzatának honlapján a dokumentumok között található meg.